

Säästöt, sijoitukset, lainat

7

7. Säästöt, sijoitukset, lainat

Mikä on tunnin tavoite?

Oppilaat oppivat, mitä rahoitus- ja sijoitusvaihtoehtoja on olemassa ja millaisia asioita pitää ottaa huomioon niitä vertailtaessa. Oppilaat tutustuvat säästämiseen, sijoittamiseen, lainan hakuun ja sen eri lyhennystapoihin liittyviin asioihin ja osaavat arvioida niitä kriittisesti.

Mitä tunnilla tehdään?

Aluksi käydään läpi säästämisen perusteita. Sitten siirrytään tarkastelemaan lähemmin erilaisia sijoitusvaihtoehtoja, niiden riskejä ja tuotto-odotuksia. Oppilaat ostavat leikisti osakkeita sovitulla summalla. Lopuksi käydään läpi lainan ottoa ja vertaillaan eri lainavaihtoehtoja.

Valmistautuminen

Käy läpi omia ajatuksiasi säästämiseen, sijoittamiseen ja lainoihin liittyen. Palauta mieleen erityisesti erilaisten korkojen ja lyhennystapojen merkitys lainan ottoa harkitessa. Millaisin konkreettisin esimerkein voisit tuoda tunnin haastavia aiheita lähemmäs nuorten arkipäivää?

Tunnin materiaalit

- [] Oppilaan opas s. 59-63
- [] Laskimia (1 kpl / oppilas/pari)
- [] Sanomalehden osakekurssit kuukauden takaa (1 kpl / oppilas)
- [] Sanomalehden osakekurssit kuluvalta päivältä (1 kpl / oppilas)

Tunnin harjoitukset

Harjoitus 31	H31.	Säästäminen	yht. 5 min.
Harjoitus 32	H32.	Sijoittaminen	yht. 5 min.
Harjoitus 33	*	H33. Osakekaupat	yht. 20 min.
Harjoitus 34	H34.	Lainan haku ja takaus	yht. 5 min.
Harjoitus 35	H35.	Lainan korot ja lyhennykset	yht. 10 min.
			-----
			yht. 45 min.

H31. Säästäminen (5 min.)

H32. Sijoittaminen (5 min.)

Tavoitteet - huomata säästämisen edut ja korkojen vaikutus
- asettaa itselleen säästämistavoite

Työtapa - säästösuunnitelman täydentäminen, keskustelu

Materiaalit [] Oppilaan opas s. 59-60
[] Laskimia (1 kpl / oppilas/pari)

Eteneminen

- kysy aluksi oppilailta seuraavia kysymyksiä:
 - Ottaisitko mieluummin lainaa vai säästäisit etukäteen hankintoihin?**
 - Kannattaako mielestänne rahan laittaminen säästöön? Miksi?**
 - Ketkä kaikki teistä laittavat rahaa säästöön säännöllisesti?**
 - Kuinka monilla teistä on erityinen säästötili pankissa?**
 - Onko perheessänne tapana laittaa rahaa säästöön?**
 - Mitä mieltä yleisesti ottaen olette säästämisestä?**
- muistuta, että säästäminen on helpoin keino lisätä vähitellen omaa varallisuuttaan, se ei vaikuta merkittävästi muihin menoihin, mutta pitkällä aikavälillä siitä on iloa
- kehoita oppilaita pohtimaan, millaisen summan he voisivat kuvitella itse pystyvänsä laittamaan säästöön päivittäin tai kuukausittain
- kysy oppilailta sitten seuraavia kysymyksiä:
 - Miten säästäminen ja sijoittaminen eroavat toisistaan?**
 - Mitä erilaisia sijoitusmuotoja on olemassa?**
 - Mitä tarkoitetaan korkosijoituksilla?**

Lisävinkkejä

- kerro, millaisia asioita varten olet itse säästänyt tavoitteellisesti elämäsi aikana
- voit myös kertoa oppilaille, mihin olet itse sijoittanut ja miksi tai mihin tuttavasi sijoittavat

H33. Osakekaupat (20 min.)

Tavoitteet	- oppia tulkitsemaan sanomalehden taloussivua - osakkeiden hintojen vaihtelun huomaaminen
Työtapa	- osaketaulukontäydentäminen
Materiaalit	[] Oppilaan opas s. 61 [] Laskimia (1 kpl / oppilas/pari) [] Sanomalehden osakekurssit kuukauden takaa (1 kpl/oppilas) [] Sanomalehden osakekurssit kuluvalta päivältä (1 kpl/oppilas)

Eteneminen

- kysy oppilailta aluksi seuraavia kysymyksiä
 - Mikä on osakkeiden tarkoitus? Miksi niitä kaupataan?**
 - Miten osakkeita ostetaan? Missä niillä voi käydä kauppaa?**
 - Onko joku teistä joskus ostanut osakkeita oikeasti tai leikisti?**
 - Millaisia eri osaketyyppejä on olemassa? Miten ne eroavat toisistaan?**
 - Jos teillä olisi ylimääräisiä säästöjä, niin ostaisitteko rahoilla osakkeita?**
- piirtäkää sitten yhdessä riski-tuotto -akseli ja kootkaa eri sijoitusmuodot näin yhteen järjestäen ne pikaisesti riskin ja tuoton mukaan (*järjestys yleensä suurimmasta pienimpään osakkeet – osakerahastot – joukkovelkakirjat – eläke- ja henkivakuutukset – korkorahastot...*)
- keskustelkaa yhdessä siitä, millä perusteella sijoittaja yleensä valitsee kohteensa
- jaa oppilaille sanomalehden osakekurssit kuukauden takaa
- tutustukaa hetki taloussivun rakenteeseen ja siellä oleviin tietoihin
- kerro oppilaille, että he voivat ostaa esim. 1000 tai 10 000 eurolla osakkeita
- pyydä heitä merkitsemään osaketaulukkoon, mitä osakkeita he ostavat ja millä summilla
- selitä, mistä sarakkeesta sanomalehden sivulta löytyvät osakkeiden hinnat
- keskustelkaa siitä, mitä kriteerejä itse kukin pitää tärkeimpinä sijoittamisessa
- anna ostopäätösten tekoon aikaa viisi minuuttia
- kun kaikki ovat valmiita, jaa oppilaille sanomalehden osakekurssit kuluvalta päivältä, ja kehoita heitä laskemaan, paljonko voittoa tai tappiota he ovat tehneet
- pyydä lopuksi jokaista vuorollaan kertomaan, mitä osti, miksi sekä paljonko tienasi

Lisävinkkejä

- voit myös kertoa oppilaille, mistä ihmiset etsivät tietoa sijoituspäätöksensä tueksi

H34. Lainan otto ja takaus (5 min.)

Tavoitteet	- käydä läpi lainan ottamiseen liittyvät perusasiat
Työtapa	- keskustelu
Materiaalit	[] Oppilaan opas s. 62

Eteneminen

- kysy oppilailta aluksi seuraavia kysymyksiä:
 - Mistä eri paikoista voi hakea lainaa?**
lainaa myöntävät pankit, yksityiset yritykset, yhdistykset ja osuuskunnat
 - Mitä pitäisi ottaa huomioon lainaa hakiessa?**
oma maksukyky, eri lainavaihtoehdot (korot, lyhennystavat, takaisinmaksuajat)
 - Mitä tarkoitetaan käsitteellä korko? Millaisia eri korkoja on olemassa?**
*korko on rahan hinta, jonka lainan tai luoton saaja maksaa sen myöntäjälle - eri korkotyypp-
pejä ovat mm. viitekorot (euribor, joka vaihtelee päivittäin, prime, jota pankit säätelevät),
marginaalikorot ja kiinteät korot*
- tee oppilaille selväksi eri korkotyyppien erityispiirteet ja määräytymisperiaatteet, selvitä oppilaille esimerkiksi Primen ja Euroborin oleelliset erot lainan otossa
- voit kertoa oppilaille myös omista kokemuksistasi lainojen ja luottojen kanssa
- kerro oppilaille, että he lainaavat 600 euroa, jotta he voisivat ostaa uudet stereot
- vaihtoehdossa A otetaan pankkilainaa 6% korolla
lainasumma 600 €, korot vuoden aikana yht. 19,50 €, maksuerät yht. 619,50 €
- vaihtoehdossa B otetaan kulutusluottoa, jonka todellinen vuosikorko on 30%
lainasumma 600 €, korot vuoden aikana yht. 97,50 €, maksuerät yht. 697,50 €
- kysy oppilailta seuraavia kysymyksiä:
 - Kuinka moni teistä valitsisi pankkilainan? Miksi?**
 - Entä kuinka moni teistä ottaisi tililuoton? Miksi?**
 - Kumpi vaihtoehto tulee lopulta edullisemmaksi?**

Lisävinkkejä

- kerro oppilaille, miten yleensä itse rahoitat isommat hankintasi

H35. Lainan korot ja lyhennykset (10 min.)

Tavoitteet	- arvioida ja vertailla lainoja erilaisten lyhennystapojen kautta
Työtapa	- keskustelu
Materiaalit	[] Oppilaan opas s. 63 [] Laskimia (1 kpl / oppilas/pari)

Eteneminen

- kysy oppilailta aluksi seuraavia kysymyksiä:
 - Oletteko koskaan lainanneet rahaa? Keneltä? Mihin tarkoitukseen?**
 - Oletteko maksaneet aina omat lainanne ajoissa takaisin?**
 - Ovatko muut maksaneet lainansa takaisin teille?**
 - Millaisia asioita ottaisit huomioon, jos olisit lainaamassa rahaa jollekin?**
 - Lainaisitko rahaa tuntemattomalle ihmiselle? Millä edellytyksillä?**
 - Kuinka monien vanhemmat ovat ottaneet joskus lainaa?**
- esittele oppilaille yksityiskohtaisemmin sivulle listatut erilaiset lainanlyhennystavat, hyvä tapa havainnollistaa asiaa on piirtää kaavio, jossa näkyy lyhennyksen ja koron keskinäinen vaihtelu ja takaisinmaksuerien suuruus pitkällä aikavälillä
- vertaillkaa eri lyhennysvaihtoehtojen kannattavuutta

Lisävinkkejä

- voit kertoa omia tai tuttujesi kokemuksia asuntolainoista ja eri lyhennystavoista